

УДК 657:330.34:630

Н. І. Цегельник,
к. е. н., старший викладач кафедри бухгалтерського обліку,
оподаткування та аудиту, Поліський національний університет
ORCID ID: 0000-0001-6388-9124

DOI: 10.32702/2306-6792.2021.13—14.17

ЕКОНОМІЧНИЙ СТАН ЛІСОВОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА СТАЛИЙ РОЗВИТОК ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

N. Tsehelnik,
PhD in Economics, Senior Lecturer of the Department of Accounting, Taxation and Audit,
Polissya National University, Zhitomir

ECONOMIC STATE OF THE FOREST INDUSTRY IN UKRAINE AND ITS INFLUENCE ON SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF FORESTRY ENTERPRISES

Визначено, що ліси виступають важливим стратегічним природним ресурсом України. Лісове господарство майже на всіх лісових землях України ведеться спеціалізованими державними та комунальними лісовими підприємствами підпорядкованими державі та територіальним громадам. Виявлено, що центральним органом виконавчої влади у галузі лісового та мисливського господарства є Державне агентство лісових ресурсів України (Держлісагентство), яке управляє 73 % лісів країни. Проаналізовано показники загальної чисельності суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність за КВЕД 02 "Лісове господарство та лісозаготівлі" в Україні, структури заготовленої деревини та її реалізації, відсотку збиткових лісогосподарських підприємств і одержаних сум збитку, розвитку державних лісогосподарських підприємств Держлісагентства. Встановлено, що економічний стан показників лісового господарства є невисоким. Обґрунтовано проблеми, які на сьогодні стримують розвиток лісового сектора національного господарства при управлінні лісами в лісовому господарстві. Виокремлено важливий принцип управління в лісовій галузі, тобто це повне та комплексне використання сировини і матеріалів, які отримують від лісу, адже тільки комплексність лісокористування передбачає збалансоване використання всіх сировинних лісових ресурсів та їх компонентів. Акцентовано увагу на визначенні пріоритетів для ефективного використання потенціалу природних ресурсів, відновленні механізмів співпраці в регіоні та на міжрегіональному рівні, збільшенні частки кінцевої продукції, яку отримують при завершенні циклу виробництва. Обґрунтовано, що одним із основних завдань державного регулювання та управління лісовими відносинами в країні є забезпечення ефективного та належного захисту, раціонального використання та відтворення лісів. Визначено, що сталий розвиток лісового господарства ґрунтується на гармонійному поєднанні екологічних, економічних та соціальних функцій лісів. Обґрунтовано, що на регіональному рівні реалізація стратегії розвитку лісового господарства вимагає диверсифікації щодо конкретних напрямів інноваційної діяльності розвитку лісогосподарських підприємств. Виявлено, що належна реалізація комплексу наведених заходів створить сприятливі умови для дієвого дотримання нормативно-правових актів щодо використання та відтворення лісів в Україні.

It is determined that forests are an important strategic natural resource of Ukraine. Forestry in almost all forest lands of Ukraine is conducted by specialized state and municipal forest enterprises subordinated to the state and territorial communities. It was found that the central executive body in the field of forestry and hunting is the State Agency of Forest Resources of Ukraine (State Forest Agency), which manages 73% of the country's forests. The indicators of the total number of business entities operating under NACE 02 "Forestry and logging" in Ukraine, the structure of harvested

timber and its sale, the percentage of unprofitable forest enterprises and the amount of damage, the development of state forest enterprises of the State Forest Agency. It is established that the economic condition of forestry indicators is low. The problems that currently hinder the development of the forest sector of the national economy in forest management in forestry are substantiated. An important principle of management in the forest sector is highlighted, ie it is the full and comprehensive use of raw materials derived from forests, because only the complexity of forest use involves the balanced use of all raw forest resources and their components. Emphasis is placed on the identified priorities for effective use of the potential of natural resources, the restoration of cooperation mechanisms in the region and at the interregional level, increasing the share of final products received at the end of the production cycle. It is substantiated that one of the main tasks of state regulation and management of forest relations in the country is to ensure effective and proper protection, rational use and reproduction of forests. It is determined that the sustainable development of forestry is based on a harmonious combination of ecological, economic and social functions of forests. It is substantiated that at the regional level the implementation of the forestry development strategy requires diversification in specific areas of innovative activities of forestry enterprises. It was revealed that the proper implementation of the set of measures will create favorable conditions for effective compliance with regulations on the use and reproduction of forests in Ukraine.

Ключові слова: лісогосподарські підприємства, сталий розвиток, лісової політики, державне регулювання, управління у сфері лісових відносин.

Key words: forestry enterprises, sustainable development, forest policy, state regulation, management in the field of forest relations.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Сьогодні ліси виступають важливим стратегічним природним ресурсом України і основним джерелом деревини, харчової продукції та лікарської сировини, а також інших біологічних продуктів, багато з яких сьогодні ще підлягають дослідженням.

На діяльність лісогосподарських підприємств у сучасних умовах господарювання впливає значна кількість факторів внутрішнього і зовнішнього середовища, тобто: час і місце, комерційні умови продажу, характер покупця, стан кон'юнктури ринку та економіки країни, регіону, світові тенденції ринків, а також інші мікро- та макроекономічні чинники впливу, що зумовлює не завжди ефективне функціонування підприємств з метою збереження природно-ресурсного потенціалу. Враховування особливостей підприємств лісового господарства слід зазначити, що останні повинні існувати з врахуванням принципів концепції стійкого розвитку. Ця концепція є своєрідним видом економічної моделі розвитку природно-ресурсних видів економічної діяльності, у взаємозв'язку з економічними, соціальними та екологічними факторами [7].

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Важливий внесок у розвиток лісового господарства України у своїх дослідженнях здійснили такі вчені: Кичко І.І. [5], Гарус Ю.О. [5],

Озеран В.О. [7], Чік М.Ю. [7]. Обґрунтування пріоритетів стратегічного розвитку лісового господарства на основі інвестиційно-інноваційного забезпечення наведені в працях, таких вчених як: Дзюбенко О.М. [3], Дяченко М.І. [4], Жмуденко В.О. [4], Чукіна І.В. [4].

Бойко Я.М. [1], Гапак Н.М. [1] та Завадяк Р.І. [1] зосередили увагу у свої наукових працях на лісове господарство як складову сталого розвитку регіону.

Систему управління державними лісогосподарськими підприємствами і напрями підвищення їх ефективності знайшли своє відображення в дослідженнях таких вчених: Ксьондз С.В. [6], Підгірна В.С. [6], Сеньовська Я.В. [6], Хорошко О. [10].

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є дослідження сучасного стану лісового господарства в Україні, обґрунтування сталого розвитку лісогосподарських підприємств для забезпечення їх стійкості, життєздатності, продуктивності, багатофункціональності та визначення перспектив розвитку і шляхів їх вирішення.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Ліси України є національним багатством і за своїм призначенням та розташуванням виконують водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі, рекреаційні, естетичні,

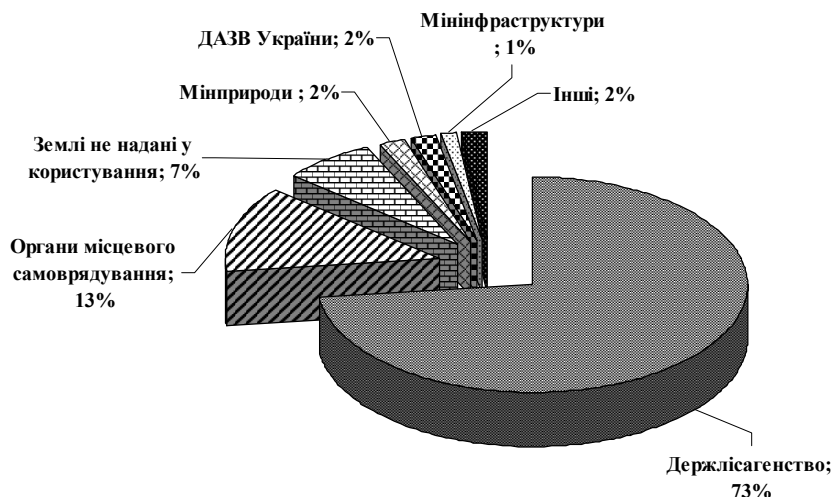

Рис. 1. Розподіл загальної площі земель лісового фонду України за відомчою підпорядкованістю

Джерело: сформовано автором на основі даних [9].

виховні та інші функції і забезпечують потреби суспільства в лісових ресурсах.

Джерелом сировини для деревообробної, целюлозо-паперової, хімічної, харчової й фармацевтичної промисловості, меблевого виробництва й майстрів народних промислів виступають ліси. Вони є територією для здійснення діяльності лісогосподарськими підприємствами, яка передбачає створення робочих місць і виготовлення продукції. І тому цілком виправданою є думка, що добробут громад у лісистих районах безпосередньо залежить від розвитку лісового господарства, і це у свою чергу безпосередньо впливає на розвиток економіки регіону (країни) й стан суспільного здоров'я та розвиток рекреаційної індустрії [5].

Лісове господарство України займає 1/6 частину її території (загальна площа лісових ділянок станом на 2020 р. становить майже 10,4 млн га, в тому числі вкриті лісовою рослинністю —

9,6 млн га), проте останнім часом проблеми лісовирощування, ефективного лісозаготівлі та деревообробки відходять на другий план, а отримання швидкого фінансового результату стає звичайною практикою суб'єктів господарювання. В структурі ВВП України лісове господарство займає незначну частку (0,5—0,6%), але динаміка обсягів продукції (робіт, послуг) лісового господарства та продукції лісозаготівель протягом 2000—2020 рр. залишається позитивною [9].

Лісове господарство майже на всіх лісових землях України ведеться спеціалізованими державними та комунальними лісовими підприємствами підпорядкованими державі та територіальним громадам. Під час розмежування земель приблизно 1,3 млн га (13%) лісових земель перебувають у постійному користуванні комунальних підприємств, підпорядкованих органам місцевого самоврядування. На частку при-

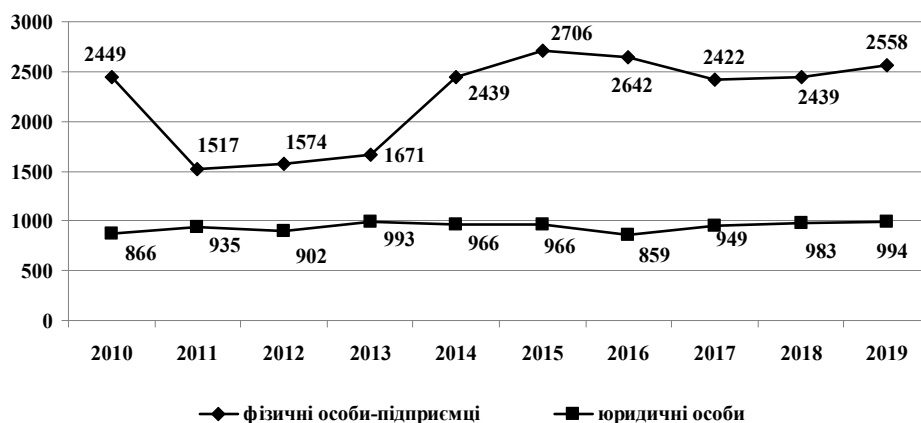

Рис. 2. Динаміка чисельності суб'єктів господарювання за КВЕД 02 "Лісове господарство та лісозаготівлі"

Джерело: сформовано автором за даними <http://www.ukrstat.gov.ua/>

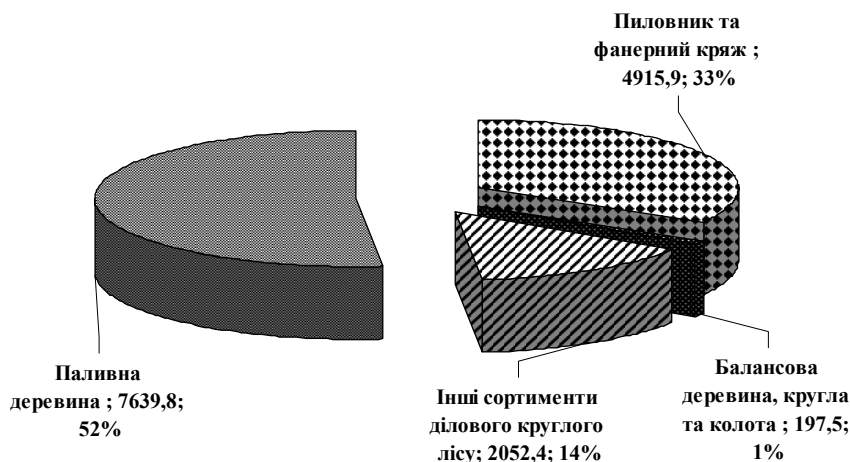

Рис. 3. Структура реалізації лісової продукції в межах України за видами у 2019 році (тис. м³; відсоток)

Джерело: сформовано автором за даними <http://www.ukrstat.gov.ua/>

ватних лісів припадає менше 0,2% від загальної площі лісу. Близько 0,8 мільйона гектарів лісових земель залишились невикористаними та були виділені під заповідні території [9].

В Україні складається ситуація щодо закріплення державних лісів за постійними лісокористувачами (у випадку лісового господарства ліси передаються підприємствам, установам та організаціям декількох десятків міністерств та міністерств). Відповідно до відомчого підпорядкування найбільшу площу

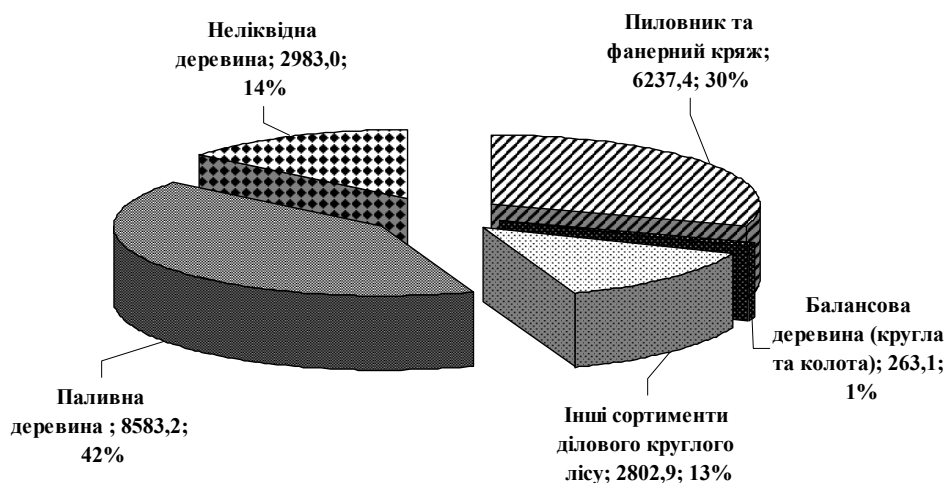

Рис. 4. Структура заготовленої деревини підприємствами лісового господарства України за видами лісової продукції в 2019 році (тис. м³; відсоток)

Джерело: сформовано автором за даними <http://www.ukrstat.gov.ua/>

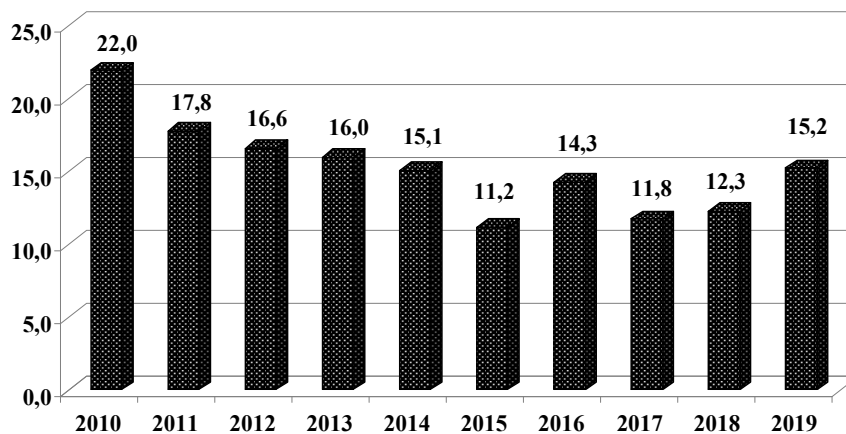

Рис. 5. Відсоток лісгосподарських підприємств, які одержали збиток до оподаткування

Джерело: сформовано автором за даними <http://www.ukrstat.gov.ua/>

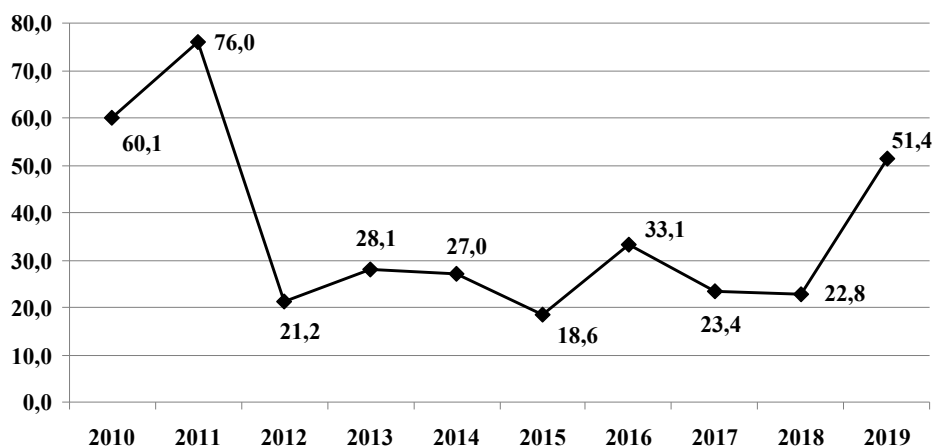

Рис. 6. Сума збитку який одержали лісогосподарські підприємства (млн грн)

Джерело: сформовано автором за даними <http://www.ukrstat.gov.ua/>

щу лісових угідь (близько 73%) займають лісогосподарські підприємства Держлісагентства (рис. 1) [9].

Центральним органом виконавчої влади у галузі лісового та мисливського господарства є Державне агентство лісових ресурсів України (Держлісагентство), яке управляє 73 % лісів країни.

Структура Держлісагентства складається з територіальних одиниць, підприємств, установ та організацій, що перебувають у власності держави. Управління лісами на місцевому рівні здійснюється державними підприємствами, які входять до складу управління Держлісагентства [9].

Економічну діяльність лісового господарства в Україні формують окремі лісогосподарські суб'єкти господарювання, технологічні процеси яких спрямовані на ведення лісового господарства згідно з існуючими законодавчи-

ми вимогами, в процесі якого юридичні і фізичні особи отримують та реалізують продукти лісу і одержують доходи. Загальна чисельність суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність за КВЕД 02 "Лісове господарство та лісозаготівлі" в Україні наведено на рисунку 2.

У лісовому господарстві і лісозаготівлі на сьогодні господарює більше 3,5 тис. суб'єктів господарювання, з них біля 1 тис. підприємств і більше 2,5 тис. ФОПів.

Характеристика основної діяльності лісогосподарських підприємств, яка формується показниками структури заготовленої деревини та її реалізацією наведено на рисунках 3—4.

Як свідчать дані рисунків 3 та 4, в структурі заготовленої і реалізованої деревини в межах України переважає паливна деревина.

Наразі стан лісогосподарських підприємств в Україні характеризується низьким рівнем всіх структурних елементів створеної доданої вар-

Таблиця 1. Показники розвитку державних лісогосподарських підприємств Державного агентства лісових ресурсів України

Показники	2017	2018	2019	I півріччя 2020
Кількість суб'єктів господарювання, що належать до сфери управління, усього, з них:	349	348	344	341
працюючі	318	317	310	308
прибуткові – з числа працюючих	297	302	300	276
непрацюючі	31	21	24	23
інформація відсутня	0	10	10	10
Чистий прибуток (збиток), млн гривень	496,3	475,6	286,0	47,5
Дебіторська заборгованість, млн гривень	258,0	403,0	641,8	639,1
Кредиторська заборгованість, млн гривень	1555,0	1862,3	2167,9	2059,2
Загальна вартість активів, млн гривень	4547,6	5041,5	5267,2	5178,6
Середньооблікова кількість штатних працівників, осіб	47632	47342	45354	42110
Середньомісячна заробітна плата, гривень	8673	10990,1	10557,9	9723,4

Джерело: сформовано автором за даними <https://www.me.gov.ua/>

тості, особливо наявністю значного відсотку збиткових підприємств і одержаних сум збитку (рис. 5 та 6).

У 2019 році кожне шосте підприємство було збитковим, а загальна сума збитків становила 51,4 млн грн за позитивної динаміки починаючи з 2012 року.

Більшість продукції і послуг лісового господарства виробляється підприємствами Державного агентства лісових ресурсів України. Характеристика їх господарської діяльності наведено в таблиці 1.

В першому півріччі 2020 року Державному агентстві лісових ресурсів України було підпорядковано 341 підприємство, в тому числі неприбуткових — 32, не працювало — 23 і 10 — незрозуміло, що здійснювали. За 6 місяців 2020 року державний лісгосподарський комплекс одержав лише 47,5 млн грн чистого прибутку.

Дебіторська заборгованість станом на 30.06.2020 року становила 639,1 млн грн і зростає у порівнянні з початком 2017 року на 381,1 млн грн або в 1,5 рази.

Кредиторська заборгованість по Державному агентстві лісових ресурсів України станом 30.06.2020 року становила 2 млрд 059 млн грн і зростає у порівнянні з початком 2017 року на 504,2 млн грн або 32,4 %. Різниця між кредиторською і дебіторською заборгованістю на кінець червня 2020 року становила 1420,1 млн грн, проти 1297,0 млн грн на початку 2017 року.

В 2020 році в державному секторі лісового господарства відбулося зменшення вартості активів, кількості працівників та їх середньомісячних доходів у порівнянні з минулими роками.

Показником, що характеризує ефективність діяльності лісгосподарських підприємств є рентабельність. Слід зазначити у 2019 році зменшення рентабельності діяльності у порівнянні з 2018 роком з 2,8 % до 1,9 % [9].

За 2019 рік підприємствами галузі сплачено до бюджету 4,9 млрд грн податків, зборів та обов'язкових платежів, що на 0,1 млрд грн (3%) більше, ніж за 2018 рік. З них до Державного бюджету сплачено 3 млрд грн (60%), до місцевого — 1,9 млрд грн (40%).

Найбільшу питому вагу в сумі сплачених податків та зборів становить податок на додану вартість — 39% (1,9 млрд грн), рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів — 27% (1,3 млрд грн) та податок на доходи фізичних осіб — 21% (1,1 млрд грн). Крім податків, підприємствами галузі за звітний період сплачено 1,3 млрд грн єдиного соціального внеску. Разом сплачено податків та ЄСВ — 6,2 млрд грн [9].

Таким чином, в економічному плані показники лісового господарства є невисоким. Незважаючи на значний потенціал лісового сектора, його управління та використання не є ефективним, не відповідає сучасним вимогам і потребує вдосконалення.

Сучасний стан лісів на території України в результаті постійних змін нормативних актів та економічних меж лісового господарства за останні десятиліття не є задовільним. Це пояснюється тим, що є менше ресурсів деревини у віці основного використання порівняно з цільовими еталонними насадженнями, значну частку насаджень з неприпустимо низькою часткою основних порід у змішаних насадженнях та незадовільну комерційну структуру насаджень.

На нашу думку, для урегулювання виробництва та переходу до сталого розвитку необхідно, насамперед підвищити ефективність нинішнього виробничого потенціалу через використання ефективних технологій лісозаготівлі та переробки деревини, що підвищить конкурентоспроможність готової лісопродукції. Тому необхідно: визначити пріоритети (структурні та інвестиційні) для ефективного використання потенціалу природних ресурсів; відновити механізм співпраці в регіоні та на міжрегіональному рівні; збільшити частку кінцевої продукції, яку отримують при завершенні циклу виробництва.

На сьогодні в ефективному управлінні лісами в лісовому господарстві має місце цілий ряд проблем, які стримують розвиток лісового сектора національного господарства, а саме:

- відсутність стратегії розвитку і управління лісами країни;
- неточний розподіл функцій управління, що призводить в окремих випадках до дублювання функцій або втрати їх виконання;
- дисбаланс фінансового забезпечення діяльності лісгосподарських підприємств, відсутності належного фінансування доходів з ведення лісового господарства та дефіцит відповідних фахівців;
- відсутність економічних механізмів стимулювання запровадження природозберігаючих технологій або їх елементів, охорони захисту, розширеного відтворення лісів, у тому числі на землях приватної власності;
- відсутність прозорого механізму продажу деревини, незаконні рубки та обіг незаконно добутої деревини;
- незадовільний стан забезпечення використання лісів громадянами для рекреаційних цілей та багато інших [4].

Забезпечення ефективного та належного захисту, раціонального використання та відтворення лісів є одним із основних завдань державного регулювання та управління лісовими відносинами в країні.

Державне регулювання та управління у сфері лісових відносин здійснюється через формування та визначення основних напрямків державної політики у сфері лісових відносин, повноважень територіальних громад, встановлення порядку, правил та контролю за охороною, захистом, використанням та відтворенням лісів.

Лісове господарство є одним із найважливіших сегментів у економіці країни. Україна доєдналась до міжнародних угод з підтримки сталого розвитку лісового господарства. Сталий розвиток лісового господарства ґрунтується на гармонійному поєднанні екологічних, економічних та соціальних функцій лісів.

Наразі національна лісова політика нашої держави має здійснюватись на засадах сталого розвитку. Сталий розвиток лісової політики створюється при умові реструктуризації і зниження антропогенного впливу на довкілля до раціонально-обґрунтованого рівня, підтримування стабільних функцій біосфери, відновлення якості природних води, лісистості, повітря до відповідного рівня, що гарантує його постійність, через стале споживання природних ресурсів, через формування специфічної системи гарантій якісного використання та відповідного збереження для майбутнього усіх ресурсів на основі дотримання національних інтересів України, що передбачає динамічну співпрацю з усіма високорозвинутими державами і світовими бізнес-структурами з величезною місією збереження оточуючого середовища існування людини [1].

Сьогодні на лісовий сектор України почали впливати фактори, які були раніше відсутні, а саме: зменшення бюджетного фінансування, перехід з територіального планування та управління більшою мірою на місцевий рівень, приватна власність на землю тощо. Дія цих факторів посилюється іноді вкрай прагматичним ставленням населення до влади, до лісів як до інструменту та "джерела" одержання прибутків, а не як "зеленого золота" держави [3].

Аналіз системи державного управління лісгосподарського підприємства висвітлює ряд ключових проблем, які вимагають законодавчо-правового та інституційного врегулювання. Саме на ці та інші ключові пробле-

ми ведення лісового господарства для розв'язання яких розроблена Державна стратегія управління лісами України до 2035 року, а саме вона визначає стратегічні цілі та шляхи їх реалізації з метою забезпечення сталого ведення та управління лісовим господарством [2].

Сталий розвиток лісового господарства має забезпечувати поступовий рух уперед для використання потенційних ресурсних можливостей лісів. Реалізація стратегії розвитку лісового господарства на регіональному рівні вимагає диверсифікації щодо конкретних напрямів інноваційної діяльності розвитку лісгосподарських підприємств [2].

Важливим принципом управління в лісовій галузі є повне та комплексне використання сировини і матеріалів, які отримують від лісу, адже тільки комплексність лісокористування передбачає збалансоване використання всіх сировинних лісових ресурсів та їх компонентів. А щодо регіонального напрямку, то заходи повинні мати практичну спрямованість і бути зорієнтовані на підготовку й апробацію сучасних методів і технологій оцінки якості й контролю руху лісопродукції, а також профілактики, виявлення й оформлення правопорушень.

Спираючись на зарубіжний досвід управління системою лісового господарства, з огляду на недосконалість чинного національного законодавства, а також системи управління галуззю в нашій країні, слід звернути увагу на той факт, що пріоритетними напрямками удосконалення управління лісним господарством наразі є корені інституційні зміни, а саме:

- вибір організаційної моделі управління та встановлення розподілу численних функцій;
- удосконалення фінансово-економічного механізму функціонування лісового господарства;
- формування у державних структур управління лісовим господарством належного мотиваційного механізму [10].

У свою чергу належна реалізація комплексу наведених заходів створить сприятливі умови для дієвого дотримання нормативно-правових актів щодо використання та відтворення лісів в Україні.

ВИСНОВКИ

Виходячи з вищенаведеного, лісове господарство має вагоме значення для сталого розвитку агропромислового комплексу, а також для продовольчої та енергетичної безпеки країни.

Сучасний стан лісів України, який є результатом низки змін нормативного регулювання та економічних меж діяльності лісового господарства, протягом останніх десятиріч характеризується як задовільний. Попри значний потенціал лісового сектора, його управління та використання не є ефективним, не відповідає сучасним вимогам і потребує вдосконалення. Тому першочерговим завданням удосконалення управління лісовим господарством повинно стати формування конкретної стратегії розвитку лісового господарства, яка покликана забезпечити стабільний розвиток лісового господарства шляхом підвищення ефективності управління, багатоцільового використання лісових ресурсів та корисних властивостей лісу.

Література:

1. Бойко Я.М., Гапак Н.М., Завадяк Р.І. Лісове господарство як складова сталого розвитку регіону. Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. 2012. № 37. С. 71—74.
2. Державна стратегія управління лісами України до 2035 року (проект). URL: <https://www.openforest.org.ua/149897/>
3. Дзюбенко О.М. Пріоритети інвестиційно-інноваційного забезпечення господарського освоєння лісоресурсного потенціалу. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 9. С. 15—20.
4. Дяченко М.І., Жмуденко В.О., Чукіна І.В. Обґрунтування пріоритетів стратегічного розвитку лісового господарства на основі інвестиційно-інноваційного забезпечення. Економіка та суспільство. № 24. 2021. URL: <https://economyand-society.in.ua/index.php/journal/article/view/203/195>
5. Кичко І.І., Гарус Ю.О. Перспективи розвитку лісового господарства України. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Вип. 11. 2016. С. 128—132.
6. Ксьондз С.В., Підгірна В.С., Сеньовська Я.В. Обґрунтування напрямів підвищення ефективності економічної діяльності лісових господарств. Агросвіт. 2019. № 20. С. 64—70.
7. Озеран В. О., Чік М. Ю. Впровадження концепції стійкого розвитку на підприємствах лісового господарства. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: міжнародний збірник наукових. Вип. 3 (21), Ч. 1. Житомир, 2011. С. 266—273.
8. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua>
9. Публічний звіт Держлісагентства за 2020 рік. URL: <https://cutt.ly/gmWK0jh>
10. Хорошко О. Сучасний стан системи управління державними лісогосподарськими

підприємствами та шляхи її удосконалення. Економіка та суспільство, № 24. 2021. URL: <https://cutt.ly/bmWLgfA>

References:

1. Bojko, Ya.M. Napak, N.M. and Zavadiak, R.I. (2012), "Forestry as a component of sustainable development of the region", *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho universytetu. Ekonomika*, vol. 37. pp. 71—74.
2. The official site of of the Ministry of Environmental Protection and Natural Resources of Ukraine (2020), "State Forest Management Strategy of Ukraine until 2035 (project)", available at: <https://vov.openforest.org.ua/149897/> (Accessed 24 June 2021).
3. Dziubenko, O.M. (2017), "Priorities of investment and innovation support of economic development of forest resource potential", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 9, pp. 15—20.
4. Diachenko, M.I. Zhmudenko, V.O. and Chukina, I.V. (2021), "Substantiation of priorities of strategic development of forestry on the basis of investment and innovation support", *Ekonomika ta suspil'stvo*, [Online], vol. 24, available at: <https://etsonomiandsotsiety.in.ua/indekh.php/journal/artisltse/viev/203/195> (Accessed 24 June 2021).
5. Kychko, I.I. and Harus, Yu.O. (2016), "Prospects for the development of forestry in Ukraine", *Naukovyi visnyk Mykolaivskoho natsionalnoho universytetu imeni V.O. Sukhomlynskoho*, vol. 11, pp. 128—132.
6. Ks'ondz, S. V. Pidhirna, V. S. and Sen'ovs'ka, Ya. V. (2019), "Substantiation of directions of increase of efficiency of economic activity of forestry", *Ahrosvit*, vol. 20, pp. 64—70.
7. Ozeran, V. O. and Chik, M. Yu. (2011), "Implementation of the concept of sustainable development in forestry enterprises", *Problemy teorii ta metodolohii bukhholders'koho obliku, kontroliu i analizu: mizhnarodnyj zbirnyk naukovykh*, vol. 3 (21), pp. 266—273.
8. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2020), "Directory of statistics sections", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (Accessed 27 June 2021).
9. The official site of the State Agency of Forest Resources of Ukraine (2020), "Public report of the State Forest Agency for 2020", available at: <https://cutt.ly/gmWK0jh> (Accessed 27 June 2021).
10. Khoroshko, O. (2021), "The current state of the management system of state forestry enterprises and ways to improve it", *Ekonomika ta suspil'stvo*, [Online], vol. 24, available at: <https://cutt.ly/bmWLgfA> (Accessed 27 June 2021).

Стаття надійшла до редакції 09.07.2021 р.